

ВИННІ ГОТЕЛІ - НОВІТНІЙ НАПРЯМОК В ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ УКРАЇНИ

У статті розглянуто сучасний стан винного туризму у світі та в Україні. Проаналізовано тенденції розвитку закордонних винних засобів розміщення, досвід функціонування яких може бути корисним для українських готельєрів. Розкрито передумови для розвитку українського винного туризму та виявлено проблеми, що гальмують прогрес у досліджуваній галузі. Обґрунтовано можливість та доцільність будівництва винних готелів в Кримському, Закарпатському, Причорноморському і Приазовському регіонах країни, що може стати значним поштовхом для розвитку винного туризму в Україні.

Ключові слова: *винні готелі, винний туризм, виноробство, індустрія гостинності, інновації у сфері готельного господарства.*

Швидкий розвиток технологій будівництва, поява нових будівельних та оздоблювальних матеріалів, запровадження електроніки та комп'ютерної техніки, інтерактивних інформаційних систем, з одного боку, та зростання кількості подорожуючих, урізноманітнення туристичного попиту, загострення конкуренції між готелями та пошуки нових сегментів ринку, зміна філософії обслуговування – з іншого, зумовили появу інноваційних тенденцій розвитку всесвітнього готельного господарства.

Готелі починають виділятися в окремі типи залежно від індивідуальної спеціалізації – готелі для вегетаріанців, для маленьких дітей, для маломобільних груп населення, курортні, фешенебельні та інші. Тобто в основі

спеціалізації лежать види туризму, типи клієнтури, смаки та інтереси гостей.

Результати досліджень інноваційних форм розвитку готельних підприємств, дозволяють стверджувати, що сьогодні актуальними та перспективними є винні готелі, спеціалізація яких - це задоволення потреб винних туристів.

Винний туризм — спеціалізований вид туризму, що має на меті дегустацію, споживання та купівлю вина безпосередньо у виробника [5].

Відомо, що поняття «винний туризм» з'явилося на початку 90-х років минулого століття. Поєднувати виноробство з туризмом здогадалися виробники вина з Австралії та Каліфорнії, які в реалізації своєї продукції (виробництво вина тут в межах 100-300 тисяч пляшок на рік) не розраховують на великі торгові мережі, а збільшують об'єми своїх продаж саме завдяки проведенню винних турів вихідного дня. На даний момент таким способом реалізується близько 35 % продукції більшості австралійських винних льохів, а річний прибуток від винного туризму в країні становить близько 3,6 млрд. доларів США. Стосовно США, то виноробні в області Napa Valley (Каліфорнія) відвідує приблизно 18 млн. туристів на рік. В Європі включення відомих винних погребів у туристські маршрути теж досить стара практика, яка вже досить довгий час розвивається як окремий бізнес.

Всебічний аналіз інформації про тенденції поширення винного туризму в світі свідчить про те, що він безпосередньо залежить від розвитку виноробства в країні або окремому регіоні, об'ємів виробництва, продажу, споживання, експорту та імпорту вина, а також від кількості використовуваних для виноградарства земель. Статистичні дані виробництва вина в світі за 2012 рік (рис. 1) [6] наочно показують, що саме в Європі ідеально сформоване підґрунтя для розвитку винного туризму, тому що саме на цій території виготовляється близько половини всіх світових вин. І дійсно самими популярними і вартими уваги винними готелями в світі вважаються готелі розміщені в самих розвинених виноробних регіонах Європи: Франції, Італії, Іспанії, адже для туриста, який подорожує винним маршрутом, пріоритетним є якість цих

маршрутів (що він зможе вивчити в процесі туру), а отже і зупинятися він буде в готелях, які розташовані поблизу виноробних господарств з найкращим рейтингом.

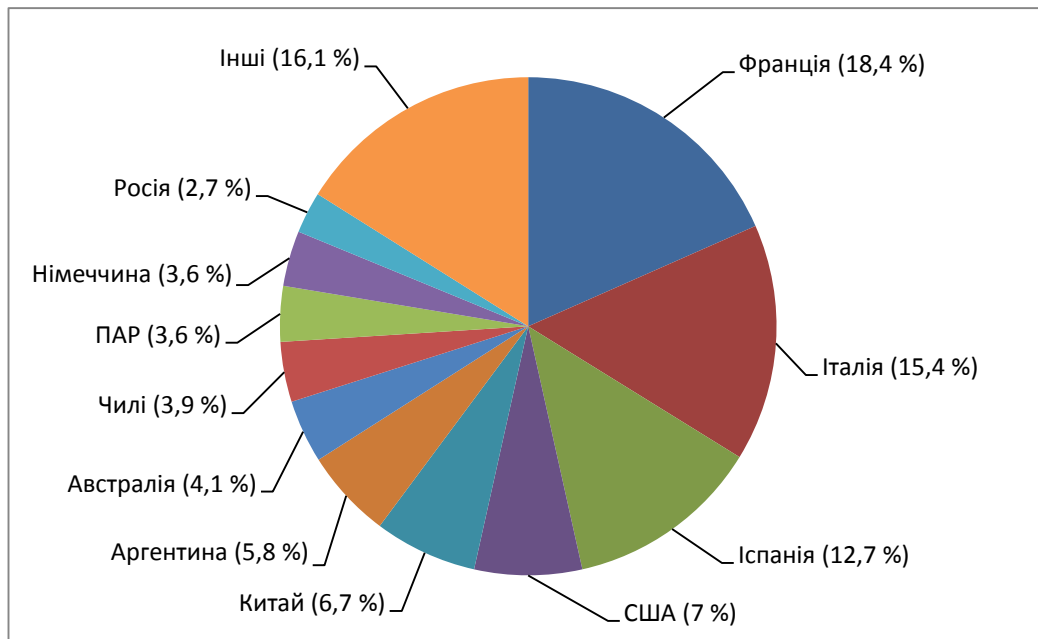

Рис. 1. Світові об'єми виробництва вина за 2012 рік

Нині винні готелі перетворюються на багатофункціональні винні курорти - готель, льохи і дегустаційні зали, басейни і кабінети для енотерапії (лікування хронічних захворювань за допомогою вина), екскурсійні програми та лекції, музеї та тематичні виставки, майстер-класи і навчальні курси. Можна навіть політати над виноградниками на повітряній кулі або гелікоптері.

Для винних готелів Європи є своя табель про ранги - це премія «Wine Hotels Awards». Нещодавно, наприкінці 2012 року, експерти готельного бізнесу разом з сотнями практикуючих прихильників винного туризму, випробуючи на собі сервіс не одного винного готелю, голосували (experienciasymas.com) за десятку найкращих. Переможцем був визнаний французький винний готель «Chateau De Bagnols» [4].

«Chateau De Bagnols» у Франції – це замок XIII століття, розташований серед мальовничих пагорбів і виноградників біля м. Ліон на території регіону Божоле, з добре збереженими вежами і підйомним мостом перед в'їздом. Він входить до переліку найбільш цінної історичної спадщини країни. Гості

потрапляють у справжні історичні декорації XIII століття; у внутрішньому просторі замку розміщений винний льох і п'ятизірковий готель з рестораном, шеф-кухар якого працював у закладах ресторанного господарства, що мають категорії 3 і 2 зірки Мішлена.

В Україні такий напрям діяльності як винний туризм лише починає поширюватися, тому європейський досвід функціонування винних готелів може бути корисним для українських готельєрів, тим паче, що за прогнозами деяких спеціалістів в цій галузі, за сприятливих факторів, через кілька десятиріч років український винний туризм може досягти європейського конкуруючого рівня [2].

Історія розвитку культури виноробства на території України простежується з IV століття до н.е. Протягом двох з половиною тисячоліть періоди розквіту чергувалися зі спадами або повною загибеллю виноградарства та виноробства з причин або військових дій, або недооцінки цієї високоприбуткової і такої необхідної галузі господарства.

Сьогодні наша держава входить до двадцятки країн-лідерів з виробництва винної продукції [4]. Дані Виноградного кадастру України (табл. 1) [3], останнє оновлення якого відбулося в 2010 році, свідчать про те, що основними районами виробництва вина в нашій країні є Кримський, Закарпатський, Причорноморський (Одеська, Херсонська, Миколаївська області) і Приазовський (Запорізька область) регіони, а от же саме ці місцевості можна вважати сприятливими для розвитку винного туризму.

Дослідження сучасного стану винного туризму в Україні показали, що дійсно лівова частка існуючих туристичних винних маршрутів знаходиться в Криму, оскільки саме тут розташовані найвідоміші винні льохи підприємств «Масандри», «Коктебеля», «Лівадії», «Нового світу», інститут винограду і вина «Магарач». Цікавими для прихильників винного туризму є, розміщені в урочищі Магарач, музей вина і дегустаційний винний комплекс, в енотеці якого представлено більше 20 тисяч найменувань вина [1]. Винні тури за цими напрямками організовуються або самими виноробами, або деякими

Таблиця 1. Площа виноградників основних виноробних регіонів України, 2010 р.

Регіон	Загальна площа виноградників, га	Площа виноградників технічних сортів		Співвідношення площі виноградників технічних сортів до загальної площі виноградників регіону, %
		га	%	
1. Кримський	31001	24602	33,7	79,4
2. Закарпатський	2322	2187	3,0	94,2
3. Приазовський				
- Запорізька обл.	297	278	0,4	93,6
4. Причорноморський	50989	45899	62,9	90,0
- Миколаївська обл.	5967	5624	7,7	94,3
- Одеська обл.	38949	35130	48,1	90,2
- Херсонська обл.	6073	5145	7,1	84,7
Всього по Україні	84609	72966	100	86,2

туристичними компаніями, що спеціалізуються на винному туризмі, втім недостатня готельна інфраструктура поблизу розвинених винних плантацій і виноробних господарств свідчить про відсутність повного циклу процесу гостинності в межах надання туристичних послуг.

Крім Криму, в Україні заслуговує на увагу винних туристів й інший виноробний регіон – Закарпаття. Тут немає великих виноробних заводів і підприємств, виноробство зосереджено в руках маленьких сімейних компаній і приватних осіб, рецепти приготування в яких передаються століттями з покоління в покоління. Але західна гостинність, колоритність, дотримання старовинних традицій і щорічний фестиваль молодого вина, який супроводжується масовим народним гулянням, дегустацією вина і

частуваннями, а також завзятими піснями і танцями приваблюють туристів не менше ніж Крим. Проте проблемою регіону залишається недостатня кількість туристів, їх необізнаність в потенційних можливостях даного винного району, що пов'язано, в першу чергу, з нестачею готелів або притаманних західній Україні – садиб і гостинних дворів поблизу виноробень.

Ще одним придатним для розвитку винного туризму районом є південна частина України, а саме Приазовський та Причорноморський регіони. На перший - припадає найменший об'єм виробництва вина серед інших (табл. 1), але його привабливість для туристів полягає у вигідному розташування поблизу Азовського моря. Причорноморський район, до якого входять Миколаївська, Одеська та Херсонська області, є більш перспективним, адже площа виноградних насаджень в цих областях складає 50989 га (табл. 1), а це більше половини від усієї площі виноградних насаджень України. Саме на цей край припадає близько 70 % виробництва виноматеріалів в країні, бо тут поряд з одними із найбільших виноробних господарств країни ТОВ «Промислово-торгова компанія «Шабо», «Одеський завод шампанських вин», ТОВ «Велес» функціонує і багато маленьких приватних виноробень, які мають в своєму складі всю необхідну для розвитку винного туризму інфраструктуру (виноградники, терруари, винні погреби, дегустаційні зали) [1]. До того ж, даний регіон цікавий не лише своїми виноробними господарствами, але й різноманітними історичними та культурними туристичними маршрутами. Він має вигідне положення щодо водних ресурсів країни: вихід до Чорного моря, Канівського водосховища. Проте, нажаль, ці надбання на сьогодні не використовуються, бо на даній території немає жодного винного готелю, що можна характеризувати, як упущений сегмент потенційних споживачів туристичних продуктів.

Таким чином, Україна має всі передумови для стрімкого розвитку винного туризму, а проблему забезпечення тематичних туристів житлом необхідно вирішувати вже на даному етапі побудови української туристичної індустрії шляхом будівництва винних готелів.

Вважаємо, що державна підтримка в цьому питанні була б цілком доречною, втім сьогодні винний туризм немає законодавчого підґрунтя. Міністерством аграрної політики спільно з Українською академією аграрних наук було розроблено галузеву програму розвитку виноградарства та виноробства в Україні на період до 2025 року, але в ній відсутня будь-яка інформація пов'язана зі сприянням розвитку винного туризму. Навіть в Законі України «Про туризм» винний туризм не виділений як окреме поняття. Отже, відсутність цільових програм державної та регіональної підтримки розвитку винного туризму істотно гальмує прогрес у досліджуваній галузі.

Висновки. Будівництво винних готелів – це вже не новий напрямок в світовій індустрії гостинності, але інновація для України. Основна мета проектування даних готелів – це розміщення винних туристів, які приймають участь у винних турах. Країни Європи вже давно зрозуміли, що для ефективного розвитку будь-якого туризму необхідні заклади розміщення, тому і винні готелі виникли як потреба. Для України ж даний тип готелів, як і сам винний туризм – це інновація, яка має майбутнє, але яка потребує державної підтримки.

ЛІТЕРАТУРА

1. Винний туризм: підручник для студентів вищих навчальних закладів / Іванов С.В., Домарецький В.О., Басюк Д.І. та ін. – Кам'янець-Подільський: ФОП Сисин О.В., 2012. – 472 с.
2. Вольвач П. Тризна по кримському виноградарству // Кримська світлиця. - № 31, 1 серпня 2003 року. – 39 с.
3. Виноградний кадастр України / [колектив авторів]. - К.: Міністерство аграрної політики України, 2010. - 97 с.
4. <http://blogovine.ru/10-luchshix-vinnyx-otelej-evropy/>
5. <http://uk.wikipedia.org/>
6. http://www.kubanexport.ru/download/wines_analysis.pdf